

پایش بازار

پویایی های بازار

۱- قیمت نفت برنت در هفته گذشته نسبت به دو هفته قبل یک دلار پایین آمد و به هر بشکه ۵۴,۵۶ دلار در بازار لندن رسید. قیمت نفت وست تگزاس اینترمدییت نیز با ۵۰ سنت کاهش به ۵۱,۵۳ دلار هر بشکه در بازار کاشینگ رسید. قیمت گاز طبیعی در بازار هنری هاب به کمتر از ۲,۵۰ دلار هر میلیون بی تی یو رسید که ۲۵ سنت کمتر از هفته گذشته است. سیاست گذاری جو بایدن در مورد انقلاب انرژی های پاک می تواند در قیمت حامل های انرژی فسیلی تاثیرگذار باشد.

تفسیر هفته

۱- کارنامه ایالات متحده آمریکا در زمینه تغییرات اقلیمی و کاهش تولید گازهای گلخانه ای دارای نقاط مثبت و منفی است. آمریکا از اولین کشورهایی بود که کاتالیست مربوط به کاهش بنزین و دی اکسید کربن در خروجی موتورهای داخلی را برای خودروها اجباری نمود. در ۲۰۱۳ اوپاما برنامه اقدام اقلیمی (CAP) را اعلام نموده و راهبردهای اساسی برای کاهش گازهای گلخانه ای در نیروگاه های با سوخت فسیلی این کشور را اجباری کرد تا این کشور بتواند تعهدات ابراز شده در برنامه مشارکت داوطلبانه ملی (INDC) را اجرا نماید. برنامه برق پاک (CPP) اوپاما تا حدود ۵۰ درصد تا ۲۰۲۰ و ۴۰ درصد تا ۲۰۲۵ از اهداف مشارکت داوطلبانه ملی را می پوشاند. این کشور در همکاری های بین المللی نیز شرکت نموده از جمله در کنفرانس تغییرات اقلیمی ملل متحد در دانمارک در ۲۰۰۹ و کنفرانس بین طرفهای دخیل در پاریس ۲۰۱۵ موسوم به (COP۲۱) شرکت کرد و ال گور معاون رئیس جمهور کلینتون، در ۲۰۰۷ جایزه صلح نوبل بخاطر فعالیت های مثبت در جهت حفظ محیط زیست بصورت مشترک با هیئت بین الدولی تغییر اقلیمی (IPCC) را از آن خود کرد. اما ترامپ در ۲۰۱۷ بصورت یک جانبه از توافق پاریس

خارج شد. در داخل نیز بجای برنامه برق پاک، ضوابط انرژی پاک قابل تحمل (ACE) را در ۲۰۱۷ جایگزین ساخت که یک برنامه ساده انگارانه در بخش کاهش تولید کربن بود. جو بایدن رئیس جمهور جدید آمریکا قبلاً گفته بود که در ده روز ابتدای ورودش به کاخ سفید ۴ موضوع را دنبال خواهد کرد. به گفته رئیس دفتر او این موضوعات پیچیده و با یکدیگر همپوشانی هم دارند: کووید-۱۹، تغییرات اقلیمی، افت رشد اقتصادی، و مسئله نابرابری نژادی.

۲- علت از آوردن این مقدمه آن بود که گفته شود که توسعه بخش انرژی آمریکا به مسئله محیط زیست و سیاست گذاری دولت آن عمیقاً وابسته است. در این کشور اعضاء و طرفداران دو حزب جمهوریخواه و دمکرات ترجیحات مشخصی در برخی از موضوعات دارند. دمکرات ها بیشتر به محدود کردن گازهای گلخانه ای و جلوگیری از تغییرات اقلیمی پرداخته و پشتیبانی از فنآوری های همسو با چنین روندهایی از طریق سیاست گذاری های دولت را تشویق کرده اند. جمهوری خواهان ترجیح می دهند که وضعیت اقتصادی کشور و بخصوص اشتغال بهبود پیدا کرده، حتی اگر رشد اقتصادی منجر به تخریب کره زمین گردد. در مورد حامل های انرژی، جمهوری خواهان از گذشته صاحبان و یا مدیران عامل شرکت های بزرگ زغال سنگ، نفت خام، گاز طبیعی، و نفت شیل بوده اند. دمکرات ها اکثراً در حامل های انرژی تجدیدپذیر و گذار انرژی به سمت استفاده از حامل های پاک سرمایه گذاری نموده اند. از طرف دیگر در کنگره ایالاتی که دارای صنایع نفت و گاز هستند، نمایندگان و سناتورهایش بیشتر طرفدار لوایح تسهیل کننده این بخش هستند. در برابر نمایندگان و سناتورهای ایالاتی که بیشتر دانشگاه ها و مراکز پژوهشی در آنها گسترده است، از فنآوری های نو و انرژی های پاک طرفداری می نمایند. به همین دلیل رویکرد رئیس جمهور جدید جو بایدن در بخش انرژی با تناقض های متعدد روبرو بوده و فهم آن اهمیت پیدا میکند.

۳- الزامات حکمرانی ایجاب می کند که رئیس جمهور به همه موضوعات و همه جوانب آن توجه داشته باشد. انتصاب جان کری، سناتور با سابقه و وزیر خارجه دوره اوباما به مسئولیت پی گیری تغییرات اقلیمی و عضویت وی در کابینه و پاسخگو بودن به شخص رئیس جمهور نشان می دهد که تا چه اندازه آمریکا بدنبال بازگشت به توافق پاریس و همکاری های بین المللی است. یعنی یکی از دستور کارهای دیپلماسی آمریکا در سطح بین المللی، چندجانبه و حتی دو جانبه با کشورهای دیگر از این پس مسئله تغییرات اقلیمی و گرمایش زمین خواهد بود. او بدنبال سرمایه گذاری ۲ تریلیون دلاری برای ایجاد شغل های جدید در بگفته خودش انقلاب انرژی پاک (CER) است. در جریان تبلیغات انتخاباتی بایدن صریحاً اعلام کرد که او در نظر دارد تا سال ۲۰۵۰ آمریکا به هدف صفر کردن تولید کربن برسد. در این راستا دو چالش عمده در فراروی بایدن و تیم او خودنمایی می کند: اول چگونه با چین، بزرگترین تولید کننده گازهای

گلخانه ای، در مورد جلوگیری از افزایش گرمایش زمین به توافق برسد؟ حجم معاملات دو کشور در ۲۰۲۰ به ۶۲۶ میلیارد دلار رسید. چین در ۲۰۲۰ دو برابر ۲۰۱۹ یعنی ۷۱,۷ گیگاوات زیرساخت تولید اضافه در اوج شیوع بیماری کووید-۱۹ در بخش های انرژی خورشیدی و بادی تعبیه کرده است. چین بزرگترین سازنده پانل های خورشیدی، توربین های بادی و باتری های لیتیوم-یونی در جهان است. دوم در اجلاس گلاسکو در نوامبر ۲۰۲۱ (COP۲۶) چه پیشنهادهای و تعهداتی را آمریکا بر روی میز بگذارد که در عین همکاری با متحدان آمریکا خصوصا اروپا، منافع ملی آمریکا نیز حفظ شود؟

۴- بنظر من نفت خام و گاز طبیعی تا سالها بعنوان حامل های کلیدی انرژی نقش ایفا خواهند کرد. حداقل زمانی که برای رسیدن به قله نفتی پیش بینی می شود ۲۰۳۵ است و بنابراین از امروز تا آن سال تولید نفت بیشتر و بیشتر می گردد. یعنی از حدود ۹۰ میلیون بشکه در روز در آخر ۲۰۲۰ به ۱۱۰ تا ۱۱۵ میلیون بشکه در روز خواهیم رسید. تولید گاز طبیعی نیز در همه آینده نگری ها بصورت تصاعدی رشد کرده و نهایتا تا ۲۰۶۰ به قله خود می رسد. تولید گاز طبیعی در انتهای ۲۰۱۹ به ۳۹۸۹ میلیارد مترمکعب در سال رسید که پیش بینی می شود تا ۲۰۶۰ به ۵۰۰۰ میلیارد متر مکعب برسد. صنایع نفت و گاز در آمریکا از هرصنعت دیگری دارای زیرساخت های وسیع بوده و استفاده از سوخت های فسیلی به مصرف کننده نزدیکتر و همچنین ارزان تر است.

۵- کابینه جدید در واشنگتن بدنبال ایجاد بخش انرژی با خصوصیات قابل تحمل از لحاظ قیمت انرژی و پایدار خواهد بود. در عین حال مایل نیست که موقعیت آمریکا بعنوان یک تولید کننده برتر در بخش انرژی های فسیلی از دست برود. نکته این جاست که تولید نفت و گاز شیل یک شمشیر دو لبه است. از طرفی تولید آنها وابستگی آمریکا به واردات نفت و گاز از دیگر مناطق جهان بخصوص خاورمیانه را کم کرده و آمریکا را در موقعیتی قرار می دهد که می تواند حتی فروشنده گاز به کویت باشد. اما از طرف دیگر آثار منفی تولید نفت و گاز شیل چندین برابر بیشتر از نفت و گاز متعارف است. بنابراین بایدن در این زمینه با احتیاط تصمیم خواهد گرفت. خط لوله نفت کی استون (Keystone XL) که در دوره اوباما ساخت آن ممنوع شده بود، در دوره ترامپ مجددا به ساخت آن ادامه دادند تا یک قاضی دادگاه دوباره آن را متوقف نمود. بایدن مجوز ادامه کار را تعلیق کرده است. در بخش تولید برق به مسئله کاهش گازهای گلخانه ای توجه خواهد شد. چرا که در این بخش می تواند از حامل های انرژی پاک بصورت تولید توزیع شده و در خارج از شهرها بهره ببرد. همچنین در بخش حمل و نقل استفاده از خودروهای کاملا برقی با توجه به تشویق های دولت، امری در حال شیوع است. دولت بایدن در نظر دارد که رشد تقاضا در کل بخش انرژی را محدود نماید. او در نظر دارد که حداکثر رشد مجموع انرژی مصرفی از دوره اوباما که ۴,۷ درصد بود، به هر سال ۱,۵ درصد نسبت به سال قبل از آن کاهش دهد.

۶- بازار نفت و گاز نسبت به انتخاب بایدن عکس العمل مثبت نشان داد. مطابق پیش بینی قبل از انتخابات مقدار مصرف سوخت های ناشی از نفت در آمریکا با ۱,۰۸ میلیون بشکه افزایش به ۱۹,۱ میلیون بشکه در روز در ۲۰۲۱ می رسید. با انتخاب بایدن به نظر می رسد ۳۵۰ هزار بشکه در روز به این عدد با توجه به بسته مشوق های مالی دولت اضافه شود. به نظر نمی رسد که از ابتدای دوره ریاست جمهوری بایدن، تولید نفت و گاز در آمریکا کاهش یابد. اگر سیاست های بایدن در زمینه کاهش تولید انرژی های فسیلی موفق شود، نتیجه آن در نیمه دوم دهه ۲۰۲۰ خواهد بود.

۷- در این میان ایران می تواند در سیاست گذاری انرژی خود از وضعیت جدید در آمریکا بهره جوید. ابتدا پیشنهاد می شود که دخالت ایران در توافق موسوم به اوپک پلاس بیشتر گردد. با توجه به گفته وزیر نفت ایران که صادرات نفت کشور در روزهای اخیر بالا رفته است، پس تاثیر ایران بعنوان یکی از بنیان گذاران اوپک نیز متناسب با آن می تواند تحول یابد. دوم در بازه زمانی بین ۲۰۲۱ تا ۲۰۳۰ که همه پیش بینی ها حاکی از بیشتر شدن نقش گاز طبیعی در سبد مصرفی انرژی جهان دلالت دارد، ایران به توسعه صادرات گاز طبیعی خود فکر کند. سوم، در ایجاد و سپس تجارت گاز طبیعی مایع شده (ال ان جی)، مبادرت نماید. چهارم، بر اتمام خط لوله ایران-پاکستان تا مرز و حتی در درون بلوچستان پاکستان اهتمام ورزد. صنایع پاکستان بدون تردید به ایجاد کارخانجاتی در نزدیکی این خط لوله خواهند پرداخت. پنجم، خط لوله مزبور می تواند تا بندر گوادر پاکستان با مشارکت چین امتداد یابد. ششم، از فرصت بدست آمده برای توسعه مخازن مشترک با عراق و دیگر کشورهای خلیج فارس استفاده شود.